

הוא קרב בתור קרבן שלמים, ושלמים שנשחטו שלא לשמן הרי הם כשרים⁽⁸⁾.

אך קרבן חטאת נפסל בשחיטה שלא לשמו בכל זמן, שהרי תמיד הוא קרב בתור חטאת, ולפיכך תמיד יש בו פסול אם נזבח שלא לשמו.

רבי אלעזר אומר: אף קרבן האשם שנזבח שלא לשמו פסול!

חויף מן קרבן הפסח והחטאת שאם נזבחו שלא לשמן הרי הם פסולים לגמרי⁽⁷⁾ [שאינן זורקים את דמם על המזבח ואין מקריבין את אמוריהם ואין אוכלים את בשרם].

פסול זה של קרבן הפסח שנשחט שלא לשמו הוא רק אם שחטו בזמנו בערב חג הפסח לאחר חצות היום. אבל אם שחט את קרבן הפסח בשאר ימות השנה שלא לשמו, הרי הוא כשר, היות ובשאר ימות השנה

שהחילוק בין עקירת טעות לעקירה גמורה, הוא שעקירה גמורה פוסלת ולא מועיל בה משיכת סכין, אך עקירת טעות אינה אלא עקירת הלשמו, ומועיל הסכין מושכתן לעשות את הקרבן לשמו, ולקיימו כנגד המחשבה.

וראה **בחשק שלמה** שדברי הרמב"ם בעולות, שכשרין ליחיד ועולין לציבור לשם חובה, ואילו הגמרא להלן בחטאות, שפסולין ביחיד. אולם **המהרש"א** [בביצה כ ב] נקט שגם כבשי עצרת שהם שלמים, אינם נפסלים במחשבת שלא לשמו כי סכין מושכתן.

ובחק נתן כתב שבגמרא מדובר בשינוי קדש בשאר עבודות שאין בהן סכין מושכתן, או שכוונת הגמרא לאיסור שיש במחשבת שינוי קדש, ולא לפסול.

7. **הרמב"ם** [פ"טו מפסוקי"א] כתב שלש מחשבות הן שפסולין את הקרבנות, ואלו הן מחשבת שינוי השם... כגון שהיה עולה ויחשב שהוא שלמים. והעיר **הכסף משנה** שהיה ראוי לכתוב פסול מחשבה זו בחטאת שנפסלת בה, ולא בעולה שרק אינה עולה לשם חובה, וכתב שגם מה שאינה עולה לשם חובה הוא מפני פסול שחל בקרבן לענין זה, ראה לעיל הערה 3.

והגרא"ל מאלוף [שם] העלה מדברי הרמב"ם שהקרבן נפסל במחשבה שלא לשמו מדין הקרבנות שהוקדש לה, שהרי עקר את הסתמא לשמו שחלה בהקדשה, ורק שנתרבה הכשר הקרבה חדש בקרבן, והוא אינו מועיל לריצוי בעלים, ולכן נקט הרמב"ם שעולה נפסלת במחשבה וזה כעין המבואר לעיל שנעשה לקרבן אחר.

וראה בהערות 14–15 על תוס' שנברר דין חטאת לשם חולין.

8. **בשטמ"ק** [אות ב'] הקשה הרי אם שחט הפסח קודם זמנו לשם פסח או סתמא פסול, ואם כן בהכרח יש עליו דינו פסח גם בשאר ימות השנה, ולמה אינו נפסל כשנשחט שלא לשמו. וביאור קושייתו, שהרי דין הפסח הוא להקריבו כפסח או לעוקרו ורק אז יעשהו כדינו לשלמים, וכיון ששחטו שלא לשמו יפסל אף בשאר ימות השנה. [והיינו שפסח אין בו קדושת שלמים, אלא קדושת פסח שיכול לעוקרה לשלמים ודלא כדעת רש"י בסמוך].

ותירץ, שאינו נפסל משום שינוי קדש, אלא משום פסח שנשחט שלא בזמנו, והראיה שהרי אפילו לשם סתמא פסול, ובהכרח שאין זה פסול של שלא לשמו. והיינו שאילו נפסל

שהוקדש לכן ממילא נעשית בו העבודה לשמו כפי שהוא, ונקט שאפילו מחשבתו לשם קרבן אחר אינה מחשיבה שעושהו שלא לשמו, אלא שהתחדש בתורה שמחשבה זו פוסלת בקרבן. ולפיכך כתב שאינו יכול לשוב ולעשות את העבודה שוב, כגון לקבל שוב את חלק הדם שנשאר, כי מחשבתו פסלה הקרבן. אך אילו היה זה חסרון במחשבת לשמו גרידא, יכל לחזור לקבל או לזרוק את הדם כמו זר שקיבל שכהן חוזר ומקבל אחריו.

אולם מדברי **רש"י** [ב א ד"ה שלא, ג א ד"ה לשם, קטו א ד"ה ור"א, ועוד] משמע שמחשבת שלא לשמו עוקרת את הסתמא לשמו, ולכן אף שהחפצא של הקרבן סתמו לשמו, חידשה התורה שיכול לעוקרו משמו במחשבתו לקרבן אחר, אף שמחשבה סתם שלא לשמו או לשם חולין אינה פוסלת, [וגם הגרי"ז בסוף ימיו שב וביאר כן בשיטת רש"י]. ולפי זה נמצא שפסול הקרבן הוא מפני חסרון לשמו שנעקר במחשבתו, אך אילו ירצה יחזור ויקבל שוב את חלק הדם הנשאר ויעלה הקרבן לבעליו כי רק העבודה שנעשית שלא לשמו נפסלה, ולא הקרבן. ויתכן שלפיכך פירש רש"י שלא קיים מצוותן לשחטן לשמן. וכן משמע בהקדמת **קרבן אורה**, וראה **קהילות יעקב** [סי' ב].

6. **הרמב"ם** בפירוש המשנה העמיד משנתנו כגון ששחט עולה לשם חטאת ואחר כך נודע שהוא קרבן עולה, והיינו עקירה בטעות, אך להלכה כתב [פ"טו מפסוקי"א] שעקירה בטעות אין שמה עקירה.

ועוד כתב בפירוש המשנה שמחשבת שלא לשמו פוסלת רק בקרבן יחיד, אבל בציבור סכין מושכתן למה שהן. [כך הביאו הרע"ב, אבל כעת נדפס שם שגם בקרבן ציבור פוסל]. ותמחה **הגרעק"א** ועוד, הלא להלן [ד א] אמרו שינוי קדש ישנו ביחיד כבציבור, והיינו שמחשבת שלא לשמו פוסלת גם בציבור.

ובפשטות יש לומר שכוונת הגמרא ששייך שינוי קדש בציבור, אלא שרבנן התנו שלא יפסול, אך מעיקר הדין היה פוסל, ראה **רש"י** להלן [ד א]. ושם נביא את דברי **הנצי"ב** שכוונת הרמב"ם לדברי **הערון** [ו ב תוד"ה סכין] ששם הקרבן נקבע רק בעת שחיתתו, ולפיכך אפילו אם הוקדש לתמיד אפשר לשחטו למוסף.

ובשפת אמת כתב שרק עקירה בטעות אינה מועילה בקרבן ציבור [אף למאן דאמר ששמה עקירה] כי סכין מושכתן למה שהן, אבל כשיודע שהוא עולה ועוקרו במזיד לשלמים יפסול אף בציבור, ולא יועיל תנאי בייד שסכין מושכתן. ויתכן לבאר,